

УДК 331

Немченко Т.А.,
асистент кафедри економіки праці та менеджменту
Кіровоградський національний технічний університет

Порівняльна оцінка використання відпрацьованого робочого часу в промисловості України та країн Європи

В умовах інтеграції України до загальноєвропейських і світових структур та проникнення на вітчизняний ринок потужних іноземних транснаціональних корпорацій загострюються питання щодо формування вітчизняними промисловими підприємствами конкурентних переваг і, на цій основі, досягнення ними перемоги у конкурентній боротьбі.

За останній час продукція вітчизняної промисловості, в своїй переважній більшості, значно потіснена великими зарубіжними корпораціями як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Промисловість є тим видом економічної діяльності, який має найбільші перспективи стати основним стрижнем, на якому базуватиметься економіка української держави. Згідно даних Державного комітету статистики України [1] найбільша кількість працівників зосереджена саме в галузі промисловості України. Відповідно, можна зробити висновок, що неналежне приділення уваги саме до її трудового потенціалу спричинить кризу на ринку праці, викличе негативні процеси в економічному розвитку та збільшить наслідки кризових явищ, які і так мають місце.

Досліджуючи динаміку відпрацьованого часу в промисловості України та різних країн світу відмітимо, що в порівнянні з розвинутими країнами Україна характеризується досить негативними змінами стосовно даного показника в останні роки. Більше того, можна з упевненістю сказати про найсильніший негативний вплив світової кризи саме на показники розвитку промислового виробництва саме в нашій країні. Стосовно періоду 2013-2014 рр., то він підтверджує очікування, негативно відзначився як на стані економіки України, так і в промисловості. Втрати робочого часу становили більше 16,5%, що в дійсності свідчить про значне скорочення загального виробництва.

Порівнюючи Україну з країнами світу, варто звернути увагу на незначні коливання кількості відпрацьованого часу в промисловості. Так, країни Європейського Союзу після значного зниження фонду відпрацьованого робочого часу, викликаного кризовими явищами, стабілізували ситуацію і за останні п'ять років динаміка значення досліджуваного показника не перевищувала 2,5% в обидві сторони. Стабільно негативною динамікою відпрацьованого робочого часу за останні три роки, окрім України, характеризувалися Греція, яка, як відомо, переживає економічну кризу, Естонія, Бельгія, Данія, Люксембург, Нідерланди, Словенія, Фінляндія, Швеція та Франція.

Цікавим в цьому ключі є баланс між оплатою праці та кількістю відпрацьованого часу. Так, наші дослідження в цьому напрямку за 2014 рік відображені на рис. 1. Як видно з рис.1, в багатьох країнах світу наявний дисбаланс в зміні приросту відпрацьованого часу та оплати праці. Особливо це помітно для таких країн Європейського Союзу, як Греція, Естонія, Латвія та Литва. Кризові явища в Греції, неспроможність підняти економіку в названих пострадянських країнах до

європейського рівня, перехід на Євро та викликані цим певні труднощі, зумовлюють суттєве зниження відпрацьованого часу. І якщо в цілому на 1 працівника в промисловості в Латвії та Естонії помітно приріст відпрацьованого часу (1,1% та 0,1% відповідно), то в Греції та Литві спостерігаємо зниження даного показника (-0,5% та -1% відповідно).

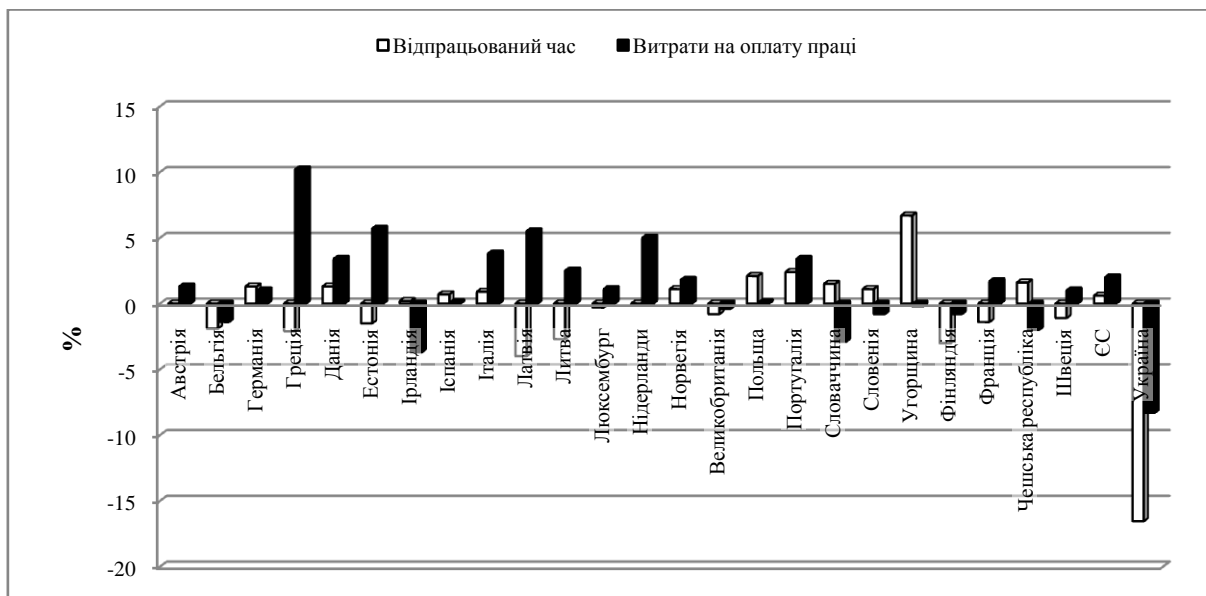

Рисунок 1 – Порівняння динаміки відпрацьованого часу та витрат на оплату праці в промисловості в Україні та Європі в 2014 році, %

Такі країни, як Франція, Люксембург, Австрія, Великобританія, Бельгія та Швеція теж характеризуються відсутнім зниженням відпрацьованого робочого часу в промисловості. І, якщо Об'єднане Королівство та Бельгія стосовно оплати праці мають тенденцію щодо її зниження, то інші названі країни, навпаки підвищили цей показник. Німеччина, Іспанія, Польща підвищили кількість відпрацьованого часу у порівнянні з його оплатою. А такі країни як Ірландія, Словаччина, Словенія та Чеська Республіка навіть знизили витрати на заробітну плату при збільшенні кількості робочого часу. У середньому по країнам Європейського Союзу помітне переважання збільшення вартості робочої сили над кількість відпрацьованого часу.

Україну ж можна охарактеризувати катастрофічним падінням відпрацьованого робочого часу як в загальному обсязі, так і на одного працівника. Закономірністю в цьому випадку є і зниження загального фонду оплати праці. Враховуючи при цьому інфляційні процеси, які несуть дестабілізаційний вплив на розвиток промисловості України, зазначимо про необхідність вжиття термінових заходів щодо виправлення ситуації, яка склалась на сьогоднішній день. Ключовим фактором, який має зіграти позитивну роль, на нашу думку має стати ефективне використання наявного трудового потенціалу. Подальші наші дослідження будуть присвячені стану використання та розвитку трудового потенціалу промисловості України та пошуку шляхів його покращення.

Список літератури

1. Державний Комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. OECD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org>